

„Коледа в Европа“

И тази година младшите и старши посланици на ЕП от Френска езикова гимназия „Антоан дьо Сент-Екзюпери“ допринесоха за създаване на коледен европейски дух в училището. Те подготвиха и представиха пред всички ученици в часа на класа онлайн презентацията „Коледа в Европа“ и създадоха игра по темата в Kahoot (<https://create.kahoot.it/details/42eb6ad0-320d-4e5f-ad80-9d0a1ce66533>).

Коледни обичаи в страните от ЕС

1. Австрия

- ▶ Австрия е страната, където се ражда известната коледна песен „Зимна нощ“, изпълнена за пръв път в църквата „Свети Никола“. Днес тази песен се пее навсякъде по света.
- ▶ В навечерието на Коледа австрийците приготвят известния шрудел с орехи и плодове, с който ще почерпят близки и познати, но и бедните по улиците. Австрия е известна с коледната украса на гарите си - така австрийците пожелават щастлив празник на всички пътници, които в святата нощ отсъстват от домовете си.

2. Белгия

- ▶ На Бъдни Вечер в Белгия се подготвя празнична вечеря, състояща се от пиетие и ордьовър, главно ястие, което може да е от морски храни или пълнена пуйка и „Коледно пънче“ - коледен десерт с пълнка от крем, покрито с шоколад и сметана, приличащо на дървено пънче с гъбки за украса.

На 6-ти декември е денят на Свети Никола. Той идва да донесе подаръци на децата. Всеки регион в страната си има различни обичаи за празника на Свети Никола - празник доста по-стар от Коледа.

На 25-ти декември идва Дядо Коледа с подаръците за послушните деца. Улиците, къщите, дърветата, домовете са украсени и осветени. Всички посрещат Коледната нощ в домовете си и след полунощ си разменят подаръци. Децата намират подаръците или под елхата или в чорапите, закачени над камината.

3. България

По традиция на празничната трапеза трябва да има 7, 9 или 12 постни ястия - 7, защото толкова са дните в седмицата; 9, защото толкова време трае бременността и 12, колкото са месеците в годината. Според църквата, храните на трапезата могат да бъдат до 33 - възрастта, в която Исус Христос се жертва, за да спаси човешкия род.

В полунощ на Бъдни вечер срещу Коледа започва и обичаят Коледуване - зимният обичай за плодородие, здраве и късмет. В Коледуването участват млади мъже - скоро оженени, сгодени или ергени. Наричат се коледари.

4. Германия

- ▶ Тук приготовленията започват още преди 1 декември или в началото на месец декември и предшават 6 декември. Украсява се къщата, приготвят се сладкиши и най-вече прочутият коледен щолен.

- ▶ На места в Германия вярват, че предвестникът на Рождеството е малко бяло ангелче – най-често момиченце, което носи благата вест и подаръците за децата – „Christkind“. Момиченцата се обличат като крале и ходят из къщите, пеейки коледни песни. Това е и препратка към Деца на Тримата крале, които се чества на 6 януари.
- ▶ Коледното дърво е задължително тук, даже в някои домове има по няколко.

5. Гърция

- ▶ Подаръците се раздават на Нова година. Свети Василис е любимият светия на гръцките деца. Той е техният Дядо Коледа.
- ▶ От 1999 г. в центъра на Солун - втория по големина гръцки град - се издига огромна метална конструкция с формата на триманов кораб. В съседство е и градската коледна елха.
- ▶ Друго хубаво нещо в Гърция, което допринася за прекрасно празнично настроение, са децата, които обикалят с дрънчащите си триангели и пеят коледни песни. Можете да ги срещнете навсякъде – по улиците, в градския транспорт, в магазините. Традиционно в Гърция празничните песни, наречени „каланда“, се изпълняват три пъти – веднъж за Коледа, втори път – за посрещането на Нова година и трети път – на Богоявление.

6. Дания

- ▶ Празникът в Дания, поради спецификата на националния фолклор и митология, е свързан с образа на елфа Nisse. Той е празничен малък елф, който много обича шегите и смеха. Аналог на неговата фигура можем да търсим в популярните джуджета на Дядо Коледа – вълшебни трудолюбиви помощници, които изработват коледните играчки. Всяко семейство оставя на елфа купичка с оризов пудинг, за да бъдат шегите му добронамерени и смешни.
- ▶ Интересна е традицията в Дания, наречена „коледно плато“. Тя произлиза от минали векове, когато богатшите раздавали за Коледа специално коледно плато на прислужниците си, пълно с бисквити и плодове. Днес такива плата се подаряват много често на Коледа и са почти задължителни между близки, колеги, съседи.

- ▶ Девицата не бива да виждат коледното дръвче до вечерта на 24 декември – то се украсява от родителите. Вечерта преди 25 декември е голям празник в Дания, празненствата продължават цяла нощ, в която грейното червено вино също е неизменна част.
- ▶ Празничната вечеря задължително започва с голяма купа оризов пудинг, който съдържа в себе бадем. Мамчунът, който намери бадема получава награда.

7. Ирландия

- ▶ В Ирландия Коледа е изключително специален религиозен и обществен празник и е най-дълго празнуван – продължава от 24 декември до 6 януари. Пикът е новогодишната нощ, а краят е 6 януари – ден познат като Малкото (женско) Рождество. В този ден мъжете прибират елхата и привеждат дома в предишния му вид, а децата подаряват специални картички на "изтощените" от приготвяне на пудинги и печени патици майки. В този ден в ирландските къщи мога да се видят предимно жени.
- ▶ Бъдни вечер, най-младият член на семейството запалва свещ, символизираща настъпването на празника и покана към Святото семейство, и се оставя да гори цяла нощ.
- ▶ Вечерята е скромна. Тя се състои от ирландско кафе с ликьор и канела. За Дядо Коледа под елхата е прието да се оставя чаша уиски и препечен хляб, така че той да може да се нахрани в един дълъг маратон на разнасяне на подаръци на Коледа.
- ▶ Фойерверките в Ирландия са забранени. Използването им гарантира солидна глоба, а според мащабите на атракцията може дори да осигури от нощ в ареста до 5 години затвор.

8. Испания

- ▶ В Испания коледните празненства продължават цялата нощ на 24 срещу 25 декември – улиците са препълнени с хора, които танцуват, пеят, пият вино, ядат различни сладкиши и се черпят помежду си. Вечерята вече е приключила и след нея всеки излиза от дома си и се среща с близки и приятели. Има специален коледен танц – "Jota", който се танцува под ритъма на мелодия от китари и кастанети.
- ▶ Носители на подаръци са Тримата мъдреци, които на 6 декември правят своите подаръци на бебето Исус. В повечето домове има малки ълчета с фигурите на Дева Мария, Исус, Йосиф, свещи и кръст. Хората се събират около тези къчета и се молят, пеят, танцуват.
- ▶ Любопитно е, че в Испания по Коледа на почит е животното крава, защото се смята, че когато Дева Мария е родила Исус, кравата, намираща се близо до нея, е стоплила малкото бебе с топлината си. Бъдни вечер в Испания се нарича "Nochebuena", а Коледата – "Navidad".

9. Италия

- ▶ Действително 25 декември е един истински празник на домашното огнище за италианците. Много често те изминават хиляди километри само и само да се върнат у дома за празничната нощ. Самото честване трае дни наред.
- ▶ Децата репетират тържествени песнопения за концерта в църквата.
- ▶ Навсякъде по къщите се отрежда място за яслата. На Коледа италианците ядат преди всичко риба и пържени меса. Задължително приготвят и така нареченото „панетоне“ - вид козунак с грозде и мандарини. Не пропускат и пенливото вино. Подаръците за децата ги носи не Дядо Коледа, а самият младенец Исус, който идва през нощта, когато всички спят. Затова масата никога не се раздига в тази нощ, тя остава пълна с ястия и сладкиши, за да може Исус Христос да се подкрепи за здравето на обитателите на дома. В Италия този празник трае три дни и е символ на щедрост и изобилие.

10. Кипър

- ▶ На Бъдни вечер младите обикалят из квартала си, като ходят от врата на врата. Носят весели червени шапки, малки музикални инструменти и пеят кипърски коледни песни в чест на раждането на Исус Христос. Събират средства, които даряват за благотворителност. След като се приберат у дома, се наслаждават на т. нар. "Christopsomo" – хляб в чест на Исус, който съдържа ядки и стафиди и се яде топъл.

11. Литва

- ▶ На Коледа задължителни са литовските звуци "Kaledos", коледните дръвчета, подаръците, посещенията на роднини и дванадесет постни ястия на масата на Бъдни вечер.

12. Малта

- ▶ Малта е островна държава в Средиземно море, с малка територия и мек климат, с температури през декември между 15 и 20 градуса.
- ▶ Коледа е много важен празник за хората в Малта. Църквите са украсени със светлини и сцени на Рождество, чието изработване е местна традиция. Някои от фигурките в тези сцени днес са механични и се движат. Бебето Исус се поставя в главния олтар в полунощ на Коледа.
- ▶ Сцените на Рождество са пренесени в Малта за първи път от Италия. В началото не били много популярни и повечето били изгорени. Първата малтийска композиция е изработена през 1617г. В днешно време не само църквите, но и домовете на хората се украсяват със сцени на Рождество, наред с елхата, покрита с коледни лампички.

13. Полша

- ▶ В Полша в последните 4 недели преди Коледа се изпълняват специални църковни служби. Много характерни са полските сладкиши "Pierniki". Елахата е много голяма и задължителна във всеки дом. Тя може да остане украсена до 2 февруари.
- ▶ Вечерта преди Коледа се нарича "Wigilia". "Oplatek" се нарича традиционната полска питка с мотиви от Библията, изрисувани отгоре ѝ. Обикновено тази питка не се консумира, а е по-скоро за украса. Броят на постните ястия на полската трапеза е четен – 12 ястия.

14. Португалия

- ▶ В Португалия Бъдни вечер е най-важният празник. На трапезата традиционно се сервират ястия с риба треска. На Бъдни вечер се събира само семейството, не се ходи на гости. На коледната трапеза се слага традиционен сладкиш със захаросани плодове, наречен "bolo rei" - царски сладкиш. В него се слага монета или цяла ядка и този, който я намери, трябва да купи или изпече царския сладкиш на идната Коледа.

15. Словакия

- ▶ Най-шурият коледен обичай е в Словакия, където на Бъдни вечер хвърлянето на храна към тавана е съвсем нормална гледка. По време на празничната вечеря най-възрастният член на семейството има честта да хвърли Loksa към тавана. Това е традиционно ястие, направено от хляб, маково семе и вода. Поверието гласи, че колкото повече от храната отиде на тавана, толкова по-голяма ще е реколтата на семейството през идната година.

16. Унгария

Унгарският вариант на Дядо Коледа се нарича Миколаш. Традиционно той посещава домовете в нощта на 5 декември, в навечерието на Никулден.

Навръх Коледа унгарските деца обикновено поставят ботуш на перваза на прозореца, в който добрият старец Миколаш ще постави различни лакомства. В Унгария украсяването на коледното дърво става на Бъдни вечер. Традиционната вечеря включва рибена чорба.

17. Финландия

- ▶ В деня на Бъдни вечер финландците закусват, след което се украсява Кoledната елха. Точно в 12 на обед в старата столица на Финландия – Турку, се обявява „Кoledният мир“, което поставя същинското начало на празненствата по случай Коледа. Много важна част от коледните дни е посещението на гробищата, за да се почетат паметта на починалите близки. Основното ястие на трапезата е варена риба треска (маринована около седмица по-рано) с гарнитура от варени картофи и сметанов сос. Във Финландия дори животните получават коледно угощение – за домашните се закача сноп пшеница на някое дърво, а за горските – лешници и месо.

18. Франция

- ▶ Дядо Коледа тук е наричан "Père Noël".
- ▶ В църквите традиционно се разиграва нещо като театрална пиеса за историята на Рождеството. Във всеки дом също присъства малка възстановка на Рождеството от кукли – "La crèche de Noël".
- ▶ Коледното дърво не е особено популярно във Франция. На негово място традиционно се приготвя специален коледен сладкиш, наричан "Bûche De Noël" с формата на дръвче.
- ▶ "Le Réveillon de Noël" е традицията на специалната късна френска коледна трапеза. Тя се слага след полунощ и съдържа пуйка или патица, задължително гарнирани с кестени, пастет, шунка и други ястия в зависимост от региона.

19. Холандия

В Холандия, положението с дядо Коледа е малко по-различно. Тук го наричат Sinterklaas (Saint Nicholas). Всяка година в средата на ноември, заедно с верните си помощници – Zwarte Pieten (Черни Петъровци), той пристига в Амстердам. Този Дядо Коледа не живее на Северния полюс, а идва с кораб от Испания. След като пристигне в града, той участва в празничен парад по каналите на Амстердам, организиран в негова чест, а по-късно се разхожда по улиците, яхнал бял кон. Помощниците му щедро раздават торбички с лакомства на децата. През следващите няколко седмици, той участва в многобройни събития из цяла Холандия.

На сутринта добрите деца получават шоколадова буква или други традиционни лакомства, а лошите – въглен. Похитрите деца повтарят този ритуал по няколко пъти. Друга интересна традиция е как родителите плашат деца си, че ако са лоши Sinterklaas ще ги пъкне в чувала си и ще ги занесе в Испания. Ето още едно доказателство за това, че холандските деца са най-щастливите в света.

20. Хърватия

- ▶ В Хърватия подготовката за Рождеството започва на 25 ноември, Денят на Св. Екатерина. Традиционен адвент венец се прави от вечнозелени клонки и три свещи в лилаво – надежда, мир и любов и една в розово – радост. Елхата се украсява с играчки във формата на плодове. В миналото са използвали истински сушени плодове, които дори понякога са били покрити със злато. На коледната трапеза се сервират шаран, сърми и малки бисквити и кексчета.

21. Чехия

- ▶ И в чешката традиция се отдава голямо значение на фигурата на Св. Никола (Svatý Mikuláš). Той посещава домовете и поставя началото на коледните празненства. Краят на Коледата идва с посещението на Тримата крале. Смята се, че Св. Никола слиза от рая по позлатена стълбица и е придружаван от своите помощници – ангел и дявол. Св. Никола слиза на земята, за да види как са се държали хората през изминаващата вече година.
- ▶ На празничната трапеза се сервира шаран. Коледните празненства продължават 3 дни. Специалната нощна служба в църквата се нарича „Pasterka“.

22. Швеция

- ▶ В Швеция преди зазоряване най-малкото момиче в семейството облича бяла рокля с червен колан. На главата си слага венец с горящи свещи. Подобни шествия със свещи се организират в църквите по време на празничната служба. По Коледа в Швеция козелът е много почитано животно, защото именно той раздава в кош подаръците. На Бъдни вечер някой от семейството се маскира като коледен гном, който уж излиза от мазетата и плевните и раздава подаръци.

Благодарим за вниманието!

Младши и старши посланици на ЕП във Френска езикова гимназия „Антоан дьо Сент- Екзюпери“